

STUDIJA O NALOZIMA ZA DINAMIČKO BLOKIRANJE PRISTUPA U EUROPSKOJ UNIJI

PROVEDBA PRAVA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA
ZBIRKA SUDSKE PRAKSE



IZVRŠNI SAŽETAK

Ova studija i zbirka sudske prakse pružaju pregled naloga za statičko i dinamičko blokiranje pristupa u EU-u i proučavanim državama članicama. Pregled se temelji na upitnicima i komparativnom pregledu sudske prakse i pravnog okvira proučavanih država članica.

Nalozi za blokiranje pristupa imaju **pravnu osnovu** u članku 18. stavku 1. Direktive o e-trgovini, članku 8. stavku 3. Direktive o informacijskom društvu i članku 11. Direktive o provedbi prava intelektualnog vlasništva (Direktiva IPRED). Usklađenost naloga za blokiranje pristupa s pravom Unije potvrđena je nizom presuda Suda Europske unije (SEU) kojima se također podupire dostupnost naloga za dinamičko blokiranje pristupa. Međutim, iako su nalozi za statičko blokiranje pristupa dostupni u svim proučavanim državama članicama, nalozi za dinamičko blokiranje pristupa nisu ispitani ili barem njihova dostupnost još nije bila predmetom sudskog preispitivanja u nekim proučavanim državama članicama.

Dostupnost naloga za statičko i dinamičko blokiranje pristupa u velikoj mjeri ovisi o pravilnom **uravnoteženju prava i interesa** osoba na koje se mjere odnose. Ovo se uravnoteženje provodi uvažavanjem različitih temeljnih prava i ukupne proporcionalnosti naloga. Općenito, nalozi za statičko i dinamičko blokiranje pristupa trebali bi biti dostupni, u skladu s načelom „pravedne ravnoteže” među temeljnim pravima, samo ako su strogo usmjereni na okončanje povrede i ako se njima temeljna prava ne narušavaju neproporcionalno, posrednicima ne nameću „prekomjerne obveze” te ako se njima rješava pitanje rizika od pretjeranog i nedovoljnog blokiranja pristupa.

Zahtjevi za dobivanje **naloga za blokiranje pristupa** razlikuju se u proučavanim državama članicama. Međutim, u većini proučavanih država članica još uvijek postoje zajednički opći zahtjevi i postupovna pravila, uključujući potrebu za dokazivanjem statusa nositelja prava i vlasništva nad pravima, dokaze o navodnoj povredi, proporcionalnosti, primjerenosti i/ili razumnosti potrebne mjere.

U većini proučavanih država članica odobreni su **nalozi za dinamičko blokiranje pristupa**, uključujući Dansku, Francusku, Irsku, Italiju, Nizozemsku, Španjolsku, Švedsku i Ujedinjenu Kraljevinu. Međutim, zasad je broj naloga za dinamičko blokiranje pristupa izdanih u proučavanim državama članicama ograničen. U većini proučavanih država članica ne postoji izričiti zakonski pojam naloga za dinamičko blokiranje pristupa. Stoga sudovi na temelju širokog tumačenja postojećih normi odobravaju naloge za dinamičko blokiranje pristupa i definiraju zahtjeve za njih. Kao podvrsta naloga za dinamičko blokiranje pristupa, neke proučavane države članice (Irska, Španjolska i Ujedinjena Kraljevina) stavile su na raspolaganje **naloge za blokiranje pristupa uživo** s glavnim ciljem ograničavanja povrede prava na (sportske) događaje uživo. U drugim proučavanim državama članicama, nalozi za blokiranje pristupa uživo nisu dostupni ili barem njihova dostupnost još nije bila preispitivana na sudu.

U pogledu **područja primjene naloga za dinamičko blokiranje pristupa**, predmet, ciljani posrednici, ciljane mrežna mjesta, vremensko i teritorijalno područje primjene razlikuju se u različitoj mjeri u proučavanim državama članicama. Povreda autorskih prava glavni je cilj tih mjera u proučavanim državama članicama, ali čini se da ne postoji nikakvo konkretno ograničenje predmeta koji može biti

obuhvaćen nalogom za dinamičko blokiranje pristupa. Slično tomu, iako se nalozi za dinamičko blokiranje pristupa obično odobravaju protiv pružatelja usluga pristupa internetu u većini proučavanih država članica, te se mjere mogu primijeniti protiv bilo koje strane koja se smatra posrednikom u skladu s člankom 8. stavkom 3. Direktive o informacijskom društvu i člankom 11. Direktive IPRED. U većini proučavanih država članica ne postoje ograničenja u pogledu broja mrežnih mjesta koja se mogu blokirati. Zakonom se ne uređuju nalozi za dinamičko blokiranje pristupa, kao ni njihovo trajanje u većini proučavanih država članica, ali te bi mjere mogle biti vremenski ograničene sudskim odlukama. Općenito se nalogom može narediti blokiranje pristupa sadržaju bez obzira na lokaciju na kojoj je počinjena povreda ili lokaciju korisnika koji pristupaju sadržaju kojim se povređuje pravo, sve dok su aktivnosti usmjerene na potrošače i korisnike interneta iz država članica.

Ne postoje posebna postupovna pravila o zahtjevima i dopuštenosti **dokaza** za statičke i dinamičke naloge za blokiranje pristupa u proučavanim državama članicama.

Provedba **naloga za blokiranje pristupa** uglavnom je usmjerena na tehnička rješenja i troškove provedbe. U većini proučavanih država članica, u nalogu se obično navodi tehničko rješenje koje će se primijeniti. Međutim, ako to nije slučaj kao, na primjer, u Danskoj, Francuskoj, Italiji, Španjolskoj i Švedskoj, sudovi bi mogli predložiti tehnička rješenja za uvažavanje područja primjene naloga. Blokiranje adrese internetskog protokola (IP) i sustava naziva domene (DNS) najčešća su tehnička rješenja koja se primjenjuju nalogima za blokiranje pristupa u proučavanim državama članicama. Proučavane države članice tretirale su raspodjelu troškova provedbe mjera blokade prilično nedosljedno. Posrednici snose troškove provedbe naloga za blokiranje pristupa u velikoj većini proučavanih država članica. U manjem broju proučavanih država članica, troškovi mogu biti podijeljeni između posrednika i nositelja prava ili može biti određeno da ih snose samo posrednici.

Daljnje mjere u pogledu naloga za dinamičko blokiranje pristupa igraju važnu ulogu u učinkovitosti mjera i ukupnoj ravnoteži interesa. U nekim proučavanim državama članicama dostupni su posebni postupci za obnavljanje, ažuriranje ili proširenje naloga za statičko i dinamičko blokiranje pristupa, dok u drugima oni nisu dostupni. U tom kontekstu čini se da ne postoje nikakve posebne razlike između postupovnih pravila za obnavljanje i ažuriranje naloga za statičko i dinamičko blokiranje pristupa među proučavanim državama članicama. Osim toga, proučavane države članice nemaju poseban postupak za promjenu naloga za statičko blokiranje u nalog za dinamičko blokiranje pristupa. Umjesto toga, potrebno je pokrenuti novi postupak o osnovanosti. Osim toga, većina proučavanih država članica predviđa provedbu naloga, novčanih kazni i ponavljajućih kazni. Konačno, postoje i pravni lijekovi za osporavanje naloga za blokiranje pristupa u svim proučavanim državama članicama u skladu s tradicionalnim pravilima o parničnom postupku. Pravna sredstva općenito su dostupna posrednicima i navodnim počiniteljima povrede na koje se odnosi nalog. U nekoliko proučavanih država članica ti su pravni lijekovi dostupni i ugroženim pojedinačnim korisnicima interneta, a u nekim proučavanim državama članicama dostupni su putem kolektivnih postupaka.

Raspravljajući o **izvanteritorijalnom području primjene naloga** protiv internetskih posrednika, nedavnom sudskom praksom Suda EU-a zaključeno je da se pravom EU-a ne nameću niti isključuju mjere na razini cijelog svijeta. Umjesto toga, na nacionalnim je sudovima da odluče mogu li izvanteritorijalni nalozi biti izrečeni u skladu s vlastitim uravnoteženjem temeljnih prava i primjenom međunarodnih normi. U tom kontekstu, nalozi za blokiranje pristupa moraju biti usmjereni i specifični s teritorijalnim područjem primjene koje nije šire od onog koje je nužno za postizanje njegova cilja, u skladu s uravnoteženjem temeljnih prava i međunarodnim pravom, uključujući načelo pozitivne uljudnosti.

Sudska praksa o statičkom i dinamičkom blokiranju pristupa pokazuje višestruke slučajeve **pravnog zapleta** među nacionalnim sudovima različitih proučavanih država članica. Pravni se zapleti mogu

smatrati oblikom neformalne prekogranične suradnje i događaju se kada se nacionalni sudovi pozivaju na presude u drugim nadležnostima.

Dodatni važan čimbenik za procjenu dostupnosti, područja primjene i proporcionalnosti naloga za blokiranje pristupa njihova je **učinkovitost** u smanjivanju povrede. Učinkovitost naloga za blokiranje pristupa obično nije izričito procijenjena u većini proučavanih država članica. Za učinkovitost možda neće biti potrebna 100 %-tna uspješnost sve dok taj pravni lijek ozbiljno obeshrabruje korisnike interneta od pristupa sadržajima kojima se povređuje pravo. Učinkovitost se u određenim nadležnostima smatra dodatnim zahtjevom za opravdanje ciljanih i posebnih naloga za blokiranje pristupa kojima se pravedno uravnotežuju temeljna prava i nameću proporcionalne, umjerene obveze pružateljima pristupa i drugim posrednicima.

Pregled naloga za statičko i dinamičko blokiranje pristupa u EU-u i proučavanim državama članicama pokazuje složen skup različitih pristupa u državama članicama EU-a koje je ponekad teško razdvojiti. U tom kontekstu ova studija pruža niz ključnih nalaza koji bi mogli poslužiti kao referentna točka za daljnji razvoj politika i prakse na terenu.